

Υπέρ και Κατά σε σχέση με την βιοηθική

Τελειώνοντας θα συζητήσουμε τα πιο πάνω θέματα από τη σκοπιά της Βιοηθικής και να σας προκαλέσουμε να διερωτηθείτε και να αναλογιστείτε.

Κατά: Αρχικά, είδαμε τον εγκεφαλικό θάνατο. Όταν διαγνωστεί ότι ο ασθενής βρίσκεται σε εγκεφαλικό θάνατο ποιος μας δίνει το δικαίωμα να τον αποσυνδέσουμε από τα μηχανήματα, αφού η καρδιά του χτυπά ακόμη;;

Υπέρ: Μα η κατάστασή του είναι μη αντιστρέψιμη. Άρα, γιατί να μην δωρίσουμε τα όργανά του έτσι ώστε να σώσουμε άλλους συνανθρώπους μας με περισσότερες ευκαιρίες για ζωή;

Κατά: Δεν είναι λίγες οι φορές που πολλά άτομα τα οποία βρίσκονταν σε κατάσταση εγκεφαλικού θανάτου συνήλθαν μετά από αρκετό χρονικό διάστημα. Αυτό δεν είναι ένα θαύμα; Γιατί λοιπόν να τους στερήσουμε αυτή την δυνατότητα; Ποιοι είμαστε εμείς που θα επέμβουμε στη φύση του ανθρώπου και θα του πούμε τότε να σταματήσει να ζει; Αυτό χαρακτηρίζεται το λιγότερο εγωιστικό.

Υπέρ: Άρα διαφωνείτε και με την άποψη να δωρίζονται τα όργανα όταν ο ασθενής βρίσκεται σε κατάσταση εγκεφαλικού θανάτου;

Κατά: Ναι, διότι ο ασθενής δεν είναι νεκρός. Η καρδιά του κτυπά. Όταν όμως πρόκειται για μεταμόσχευση συμφωνούμε, γιατί σε ιδιαίτερες περιπτώσεις μπορεί να δοθεί από ζώντα δότη ένα νεφρό σε έναν συγγενή δευτέρου βαθμού εξ αίματος και αυτό διότι ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει φυσιολογικά και με ένα μόνο νεφρό. Οι περισσότερες θρησκείες όπως ο Χριστιανισμός, ο Βουδισμός, ο Ιουδαϊσμός κ. α. έχουν θετική θέση απέναντι στις μεταμοσχεύσεις.

Υπέρ: Όσο αφορά την κλωνοποίηση, ο «κλώνος» θα αναπτύξει ούτως ή άλλως τη δική του αυτόνομη προσωπικότητα, επομένως δεν θίγεται η ανθρώπινη αξία του. Τώρα, όσο αφορά τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του, είναι ανάλογα με τη θέληση του δημιουργού, ή αυτού που χορηγεί την πράξη αυτή. Για παράδειγμα, τα εξωτερικά χαρακτηριστικά μπορούν να επιλεγθούν από κάποιον ο οποίος θέλει να αποκτήσει ένα όχι στην τύχη παιδί ή κάποιον που έχασε το παιδί του και θέλει να φτιάξει ένα παιδί κατ' εικόνα του δικού του.

Κατά: Δε θα είναι όμως καθ' ομοίωση. Κανένας άνθρωπος δε φτιάχτηκε κατ'εικόνα και καθ' ομοίωση κάποιου άλλου. Ο κάθε άνθρωπος είναι ξεχωριστός, μοναδικός, ανεπανάληπτος κι έτσι πρέπει να παραμείνει. Η μοναδικότητα του κάθε ανθρώπου είναι αυτή που κρατά τις ισορροπίες στην κοινωνία. Γι'αυτό κάθε προσπάθεια για κλωνοποίηση ανθρώπου αποτελεί κακόβουλη πράξη, αφού αποσκοπεί στον έλεγχο του κλώνου ώστε να δρα κατά του κοινωνικού συνόλου. Η προγεννητική διάγνωση, τώρα, είναι μία ευρέως διαδεδομένη μέθοδος για να γνωρίζουν οι γονείς ό,τι αφορά το παιδί

τους. Είναι όμως, σωστό; Μερικές φορές με τη γνώση, οδηγούμαστε σε κάποιες λανθασμένες αποφάσεις.

Υπέρ: Η γνώση είναι πάντα απαραίτητη. Και από τη στιγμή που το παιδί μπορεί να υποφέρει αν έρθει στη ζωή τότε γιατί να το γεννήσω; Κατά: Υπάρχει μεγάλο ποσοστό λάθους από μέρος του γιατρού. Πολλές είναι οι περιπτώσεις όπου ο γιατρός έκανε λάθος προγεννητική διάγνωση και η μητέρα αποφάσισε να κάνει έκτρωση ενώ το παιδί ήταν απόλυτα υγιές. Εκτός αυτού, όπως και αν είναι το παιδί πρέπει να το αγαπάμε και να το φροντίζουμε όπως όλα. Ο κάθε ένας μας είναι μοναδικός.

Υπέρ: Τώρα, ένα θέμα το οποίο παρουσιάζει ιδιαίτερη επέκταση στις μέρες μας είναι η παρένθετη μητρότητα. Πολλοί λένε ότι μεταξύ της παρένθετης μητέρας και του παιδιού υπάρχει ένα δέσιμο συναισθηματικό. Όντως, αλλά στη συνέχεια παύει να υφίσταται, γιατί γενετικά το παιδί δεν ανήκει σε αυτή τη γυναίκα που το γεννάει, δεν έχει καμία σχέση με τα γονίδιά της. Γι' αυτό λοιπόν ήρθε και ο νόμος για να συμπληρώσει αυτό το κενό που υπήρχε και να διασφαλιστεί το ζευγάρι εκατό τοις εκατό.

Κατά: Θα απαντήσω με κάποια λόγια τα οποία μας είπε ο κύριος Γιάννης Μπέκος, στην συνέντευξη που του πήραμε. «Αν ας πούμε μια γυναίκα το κυοφόρησε για να το δώσει και μετά από τρεις μήνες το θέλει πίσω; Κι αν δε μπορέσει να ξανακάνει παιδί και το θυμάται πάντα ως παιδί της; Είναι πολύ δύσκολο, γιατί κάποιος μπορεί να πει –το λέει και η εκκλησία κάποιες φορές- ότι φτάνει και στα όρια της μοιχείας. Δηλαδή μπλέκεται τρίτο πρόσωπο σε μια ιδιωτική σχέση. Εμείς τι ξέρουμε και τι θεωρούμε σωστό; Ότι συνήθως είναι ένας πατέρας και μία μητέρα. Με την παρένθετη μπαίνει ένας τρίτος.»

Υπέρ: Ναι αλλά, είναι πολύ σημαντική και θετική πράξη, μια κίνηση φιλαλληλίας για να βοηθηθούν οι άνθρωποι που έχουν πρόβλημα και δεν μπορούν να τεκνοποιήσουν.

Κατά: Τις περισσότερες φορές όμως, αυτές οι γυναίκες δεν το κάνουν εθελοντικά. Πληρώνονται. Αν είναι δυνατόν να ενοικιάζω τη μήτρα μου, κυοφορώντας ένα παιδί στα σπλάχνα μου και μετά από 9 μήνες να το δίνω χωρίς να έχει γίνει τίποτα. Όπως είπε και ο κύριος Μπέκος «Εμείς ξέρουμε ότι το ανθρώπινο σώμα δεν πρέπει να πωλείται, ούτε να νοικιάζεται. Γι' αυτό σε πρακτικές όπου κάποιος πουλάει το σώμα του, αντιδρούμε. Το θεωρούμε συμπεριφορές που ανήκουν στα όρια της κοινωνίας, έξω από την κοινωνία σχεδόν. Άρα μπορείς εσύ να καθιερώσεις μια πρακτική από την οποία θα ενοικιάζεις ανθρώπινο σώμα; Να ενοικιάσεις ένα σπίτι μπορείς. Να ενοικιάσεις ένα αυτοκίνητο μπορείς. Να ενοικιάσεις ένα οικόπεδο μπορείς. Αλλά μπορείς να ενοικιάσεις ένα ανθρώπινο σώμα; Αν μπορείς να το ενοικιάσεις μπορούμε να αναθεωρήσουμε πολλές σταθερές του ηθικού μας βίου. Εδώ μπορείς να πεις κι άλλα ζητήματα. Μπορεί οποιοσδήποτε να πληρώνει; Άρα λοιπόν κάνεις και διακρίσεις. Το άτεκνο ζευγάρι που δε μπορεί να γεννήσει, αλλά δεν έχει λεφτά, δε θα αποκτήσει ποτέ παιδιά, ενώ το ζευγάρι που έχει λεφτά και μπορεί να ενοικιάζει μήτρες μπορεί να αποκτήσει και τρία και τέσσερα παιδιά. Άρα ο παράγοντας χρήμα όταν μπαίνει στη μέση δημιουργεί σχέσεις ανισότητας, αδικίας, διάκρισης μεταξύ των ανθρώπων.»

Υπέρ: Ωστόσο, η εξωσωματική γονιμοποίηση δεν έχει τέτοια θέματα. Επειδή είναι ανάμεσα στο ζευγάρι που γίνεται. Δεν εμπλέκεται τρίτο άτομο, ούτε πληρώνεται κάποιος. Απλώς η ιατρική βοηθά το ζευγάρι που έχει κάποιες δυσκολίες. Άρα είναι απόλυτα σωστό και ηθικό.

Κατά: Ναι, όμως αυτό στο οποίο έχει ένα θέμα η Εκκλησία όπως μας δήλωσε και ο πάτερ Ισαάκ στη συζήτηση που είχαμε είναι ότι η γυναίκα πρέπει να κυοφορήσει όσα σπερματοζωάρια γονιμοποιηθούν στη μήτρα. Πολλές αφήνουν μόνο το ένα και σκοτώνουν τα άλλα. Αυτό ουσιαστικά είναι έκτρωση.

Υπέρ: Τώρα μπαίνουμε σε ένα άλλο επεκταμένο ζήτημα. Πολλές γυναίκες και έφηβες όπως θα δείτε στην έρευνά μας, κάνουν έκτρωση. Μερικές φορές αυτό δε θεωρείται σωστό; Εννοώ αν η μητέρα δεν νιώθει έτοιμη να το γεννήσει ή έχει κάποιες δυσκολίες τότε γιατί να το γεννήσει και το παιδί να υποφέρει;

Κατά: Ενώ να το σκοτώνει είναι καλύτερα; Ας το γεννήσει και μετά το δίνει σε κάποιο ίδρυμα όπου θα το αγαπούν περισσότερο από αυτήν που το σκοτώνει. Από τη στιγμή που γίνεται σύλληψη του σπερματοζωαρίου και του ωαρίου στη μήτρα τότε αυτό το «σποράκι» είναι άνθρωπος με ψυχή και σώμα. Όπως μας είπε και ο πάτερ Ισαάκ «Από τη στιγμή που ένα ζευγάρι ολοκληρώνει τη σχέση του, σημαίνει ότι και οι δύο είναι έτοιμοι να αναλάβουν τις ευθύνες τους. Οπότε αν δεν είναι έτοιμοι να το δεχτούν ας μην προχωρήσουν.»

Υπέρ: Τέλος, όσον αφορά την ευθανασία, πιστεύουμε ότι αν ένας άνθρωπος πάσχει από μια ανίατη ασθένεια ή βαρύτατο τραυματισμό, πρέπει να λυτρωθεί με την ευθανασία. Έτσι θα γλιτώσει από τον πόνο. Θα γλιτώσει από όλον αυτόν τον εξευτελισμό που νιώθει όταν οι άλλοι νιώθουν οίκτο για αυτόν. Όταν δεν έχει την ικανότητα να κάνει τίποτα από μόνος του. Όταν το «εγώ» του χάνεται.

Κατά: Θα αναφερθούμε αποκλειστικά σε λόγια που μας είπε ο κύριος Μπέκος, γιατί με όσα μας είπε για την ευθανασία, συμφωνούμε απόλυτα. Μας είπε: «Το θέμα είναι ότι εμείς στον πολιτισμό μας, αλλά και στην παράδοσή μας δεν έχουμε δώσει το δικαίωμα στον άνθρωπο να προκαλέσει θάνατο ούτε στον εαυτό του. Δε θεωρούμε ότι ο καθένας μπορεί να κάνει ό,τι θέλει στον εαυτό του. Πόσο μάλλον δεν έχει το δικαίωμα να ζητά τη βοήθεια μιας επιστήμης που υπάρχει για να θεραπεύει τον πόνο και προάγει τη ζωή, να τον βοηθήσει να πεθάνει. Αυτό, όμως ανοίγει τους «Ασκούς του Αιόλου», οπότε ο καθένας μπορεί να πει όποτε θέλει, ότι θέλει να πεθάνει, για παράδειγμα από ερωτική απογοήτευση. Δεν είναι κάτι τέτοιο που λένε οι άνθρωποι μετά από κάποιες καταστάσεις μερικές φορές; Φυσικά το μυαλό καθαρίζει μετά από λίγες μέρες, μετά από λίγες ώρες και καταλαβαίνουμε ότι δεν άξιζε αυτή η σχέση. Δείχνει ότι όταν ο άνθρωπος εγκλωβιστεί κάπου, ψάχνει την εύκολη φυγή, της στιγμής. Και να πεθάνω δεν είναι λύση. Απλά νομίζει ότι η λύση είναι ο θάνατος. Αλλά ο θάνατος δεν έχει επιστροφή. Άρα, το θέμα δεν είναι να βρω μια εύκολη, γρήγορη και οριστική λύση, αλλά να ξεφύγω από τις σκέψεις που έχω και να βρω ξεκάθαρη λύση.